

Емсура Хамзић

ДА САМ ПЛАМЕН

ДА САМ БОГДО ИВО АНДРИЋ

Да сам, богдо, Иво Андрић,
Писала бих искључиво приповијетке,
Јер се испоставило, неколико деценија касније,
Да роман пишу и елементарно неписмени.
Наравно, ни једним словом достојни нити
Упоредиви са мојим романима,
Али свеједно, просто ми је непријатно од чињенице
Да се једнако зовемо писцима романа и ја, и сви ти кичасти,
У перје одјенути папагаји.

Приповијетку, мајчин сине, није лако написати.
Ем, мораш испоштовати форму, релативно кратку, одређену,
На омеђеном простору, са јасном мишљу,
Идејом и поентом на крају, као у пјесми.
А ја сам ту, заиста, неприкосновен.
Приповијетка је моја лична карта, мој најбољи производ,
Мој бренд, домаће – а свјетско!
Јесте да сам добио Нобелову награду за роман,
И она ме је спасила од будала, и зловника, од завидљиваца,
Од оних који своју величину и самопоуздање граде тако
Што омаловажавају и умањују боље од себе.
Они, тужни, не знају да кад пљујеш у вис, пљувачка по теби пада.

Не бих Анику пустио да заврши свој живот тако.
Удала би се за Михајла, на крају, и ипак поживјела још.

Некако бих покушао да направим већу разлику,
Да се често у главама читалаца не мијешају моја Аника
И Борина Софка, посебно на крају живота и једне и друге.
Спасио бих Фату Авдагину.

Знам, не би била ни приближно тако упечатљив лик,
Али, није требало више рачуна водити о литератури него о животу.
Не знам, не знам шта и како бих писао и какве судбине
Одређивао и креирао кад бих поново могао да пишем, а и да живим.
Не бих, очигледно ни ја сâм био тако упечатљив
Ни као писац, ни као личност, али би ме баш било брига за то.
Не бих водио рачуна о спољашњој слици коју стварам.
Сједио бих са Војом Станићем на обали,
И гледало бродице и „једрилице”.
Испловљавали бисмо са рибарима у зору
На њиховом чамцу, да бацимо мрежу зарана.
Макар као осредњи писац, кад бих, случајно,
Поново могао да живим и стварам,
Живио бих пуним животом, по свом ћефу.

БОЉЕ БИ БИЛО ДА У КРЧМИ РАДИМ

Боље би било да у крчми радим,
Да са људима у срећи и у невољи попричам.
Некад, не слушајући их, осмијехнем се и кажем:
– Шта да се ради!? –
Или непревазиђено – Биће боље!
Да бакшиш или чашћење, кад кажу – попиј пиво
На мој рачун – остављам у најлонску чарапу,
И скривам од газде на сигурно мјесто.
Кад неко, довољно пијан, пружи непристојно
Руку ка мени, да други, довољно тријезан,
У моју одбрану скочи.

Можда би ми се временом пружила шанса
И пјевачица да постанем, јер пјевати умијем.
Онда бих бијеле испране блузице и тегет изблиједјеле
Сукње, замијенила шљокичастим хаљинама у струк,
Да једва дишем.
Надоградила бих нокте и трепавице, и све остало,
По потреби.

Тад би ми се клањали са уважавањем и очајем,
А не као сад, тапшали по рамену, као свог доброг јарана!

КАД БИХ БИЛА ТРАНССИБИРСКА ЖЕЉЕЗНИЦА

Кад бих била транссибирска жељезница,
Посебно кад је зима, сви вагони,
А локомотива се подразумијева,
Били би веома топли, јер би имали најбоље гријање на свијету.
Било би педесетак вагона, тако да би цијело село,
Или мањи градић, кад бих се зауставио на њиховој станици,
Могли да се угрију, па би ту, на релативно ограниченом простору,
У цијелој околини, температура порасла
За два, три степена, и то би трајало бар 15-ак минута и након мог одласка.

Кад би људи схватили све добробити које им доносим,
Почели би масовно долазити на станицу и чекати ме,
А све чешће су доводили дјецу, старце, па чак и стоку, да се угрију.
Онда су почели на леђима, или на импровизованим носилима,
Доносити непокретне и тешко болесне,
Који су се, ионако смрзавали од лоше циркулације, осим од лошег гријања.
Након што су се већ неко вријеме гријали захваљујући мојој доброј вољи,
И одличном механизму уграђеном у воз,
Почели су налазити начина и да ми се захвале.
Љети су, не заборављајући добро које сам им учинио претходне зиме,
Доносили букете и вијенце цвијећа, на скоро свим станицама,
Китећи посебно локомотиву, али и задијевајући и качећи га
За разне моје кукице, стопице, прозорске држаче, итд.
Зими би доносили макар по један везени пешкир,
Или лијепу, шарену мараму, или кошуљу, рубашку,
Или ако ништа друго, неко би донио флашу вотке,
Па се њоме куцно са мојом локомотивом,
Узвикнуо: „Наздаровије!”,
И потегао доообар гутљај!

Унутра су путници, такође, уживали, ушушкани у топле
и безбједне вагоне,
Док су се возили кроз снијег и лед.
Временом, ови дочеци мноштва људи на успутним станицама,
Посебно зими, постали су туристичка атракција,
Па смо чак формирали посебну туристичку агенцију

Која је организовала путовања транссибирском жељезницом
За радознале туристе.
Ово је била једна од најпожељнијих понуда,
За странце посебно, па је материјална корист постала толика,
Да ме је и председник лично похвалио.
Ето, кад бих била транссибирска жељезница,
Ја бих бар покушала да спроведем овакву идеју у дјело!

ДА САМ ПЛАМЕН

Да сам пламен, најрадије бих била онај
У огњишту кад су људи живјели слободно и природно,
Неоптерећени сувишним затворским шипкама
Разних непотребних измишљотина.
Гледала бих како мијесе хљеб који ће ујутро испећи,
Уз моју помоћ, варе млијеко, потом га још топлот
Разлијевају у дрвене посуде,
Са једног дијела скидају кајмак, а од другог сир праве,
И у качице или мијехове спремају.
Освјетљавала бих лица без немира, без журбе,
Без злобе, задовољна простим животом који живе.

Била бих олимпијски пламен, али оних олимпијада
Гдје су се најбољи такмичили у часним
И лако провјерљивим вјештинама,
Гдје није резултат овисио о вољи судије, и наклоности комисије,
Него је свако, голим оком могао видјети
Ко је доскочио даље, ко је боље бацио копље, и докле...
Радо бих била пламен свијеће на столу оних што вечерају,
Срећни, и са благословом своје породице.
Пламен ватре која палаца по зидовима пећине,
Гдје у склоништу многочлано племе
Спрема стражу док се спушта ноћ, и бира
Најснажније између себе који ће да је чувају,
А остали намјештају своје оскудне, али удобне постеље,
Тим прије што су сви уморни, јер је свако по свом задатку
Препјешачио велике раздаљине.

Најслабији су, у групицама, сакупљали љековите траве
И јестиве шумске плодове, и то тако
Што су били раздијељени на групе оних који сабирају одмах јестиве

И само неколико дана употребљиве плодове,
И оне који су сакупљали храну за касну јесен, зиму,
И рано прољеће,
Дакле, оне плодове који су могли да се суше, или киселе,
Или на други начин припреме за дуже стајање.
Радо бих лизала примитивну посуду у којој кувају
Једноставан, а здрав и укусан ручак,
Или пак укувавају малине и купине, и јагоде, и боровнице,
И сличне плодове, у густу желатинасту масу,
И остављају их или у дрвене, издубљене посуде,
Или од животињске коже, мијехове.
И ја бих уживала, тако ушушкана, спремајући се да предахнем
И одспавам, са осталом нејачи.